

07.11.2022

07.11.2022

Gorzów Wlkp. 2022-11-04

INTERPELACJA 161

Szanowny Panie Prezydencie,

zgodnie z badaniami¹ młodzi ludzie odchodzą od spożycia mięsa, nabiału czy jaj. Związane jest to ze wzrostem świadomości w zakresie cierpienia zwierząt, wpływie konsumpcji tych produktów na katastrofę klimatyczną i utratę bioróżnorodności, a także zdrowie ludzi. Badanie NIK² wykazało, że spożywanie produktów zwierzęcych produkowanych w Polsce może mieć szkodliwy wpływ na zdrowie, także dzieci i młodzieży. Unia Europejska w wielu aktach prawnych i strategiach, takich jak Europejski Zielony Ład, Strategia od Pola do Stołu, czy Fit For 55 podkreśla konieczność zmiany nawyków żywieniowych i kształtu systemu zrównoważonej produkcji żywności na obszarze Wspólnoty.

W związku z powyższym zwracam się z propozycją wdrożenia następujących działań:

- 1. Systemowe zwiększenie dostępności opcji wegańskiej w stołówkach prowadzonych przez firmy zewnętrzne na terenie szkół i przedszkoli, usługi cateringu dowozowego, a także punkty prowadzone przez samą placówkę, automaty i bufety.**

Uzasadnienie

Badanie Fundacji Green REV Institute w ramach Koalicji Future Food 4 Climate³ wykazało, że dostęp do posiłków roślinnych stanowi bardziej wyjątek niż regułę, a często posiłki rozumiane jako roślinne są efektem eliminacji mięsa z posiłku i zakup samych warzyw, np. frytek czy surówki.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego⁴ do zadań organu prowadzącego należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Zgodnie z art. 106 ust. 3 Prawa oświatowego warunki korzystania ze stołówki szkolnej, w tym wysokość opłat za posiłki, ustala dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, co oznacza, że zachodzi konieczność uzgadniania z tymże organem podejmowanych decyzji, choć – rzecz jasna – nie może to polegać na faktycznym pozbawieniu dyrektora kompetencji decyzyjnych.

Dostępność wegańskich posiłków będzie stanowić również realizację normy wysłowniej w art. 32 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym to przepisem wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Ust. 2 tego przepisu stanowi natomiast, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

- 2. Uzupełnienie "Planu Adaptacji do zmian klimatu Miasta Gorzowa..." o zapisy związane z wdrożeniem punktu 1, co uspołjni go z dokumentami:**

- Europejski Zielony Ład,
- Strategia od Pola do Stołu,
- pakiet legislacyjny Fit For 55
- inne programy na poziomie miejskim, krajowym i unijnym przyznające równy dostęp do świadczeń publicznych, w szczególności różnorodnego oraz zrównoważonego żywienia

¹ badania konsumenckie przeprowadzone przez Mintel Group LTD, z którego wynika, że 11% osób w wieku 16-24 lat identyfikuje się jako weganin; badania przeprowadzone przez GlobalData Plc wykazały natomiast, że w okresie 2006-2016 w Wielkiej Brytanii liczba osób identyfikujących się jako weganin wzrosła o 350%, z czego połowę stanowiły osoby w wieku 15-34 lata.

² Zob. Jak poprawić bezpieczeństwo żywności w Polsce? - Najwyższa Izba Kontroli

³ BADANIE DOSTĘPNOŚCI ROŚLINNYCH POSIŁKÓW W SZKOŁACH

⁴ Por. M. Pilich [w:] A. Olszewski, M. Pilich, Prawo oświatowe. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2021, art. 106.

w placówkach oświaty, spełniającego właściwe normy odżywcze, jak również dostępnego dla wszystkich na równych zasadach.

Uzasadnienie

Plan Adaptacji nie może pomijać wpływu produkcji żywności zwierzęcej i odzwierzęcej na klimat, jak również pozytywnych aspektów środowiskowych stosowania diety roślinnej, bowiem zapobiega ona utracie bioróżnorodności⁵ i wpływa na zmniejszenie produkcji gazów cieplarnianych⁶. Postępujące zmiany klimatyczne, niszczący wpływ człowieka na środowisko oraz rozwój chorób zwierząt (mających źródło w warunkach ich przemysłowej hodowli), gospodarka żywnościowa oparta na produkcji mięsa do konsumpcji są bardzo destrukcyjne dla środowiska i wpływają negatywnie na zdrowie i życie ludzi.

3. wprowadzenie miejskiej „Polityki Żywnościowej” stanowiącej deklarację troski o lokalny system żywnościowy miasta, zmierzając do zapewnienia szerokiego dostępu do zdrowej i bezpiecznej żywności, wyprodukowanej z poszanowaniem środowiska naturalnego i uczestników tego procesu.

Uzasadnienie

Celem jest rozwijanie zrównoważonych systemów żywnościowych, które są inkluzywne, odporne, bezpieczne i zróżnicowane, zapewniają zdrową i przystępną cenowo żywność dla wszystkich, które minimalizują ilość odpadów i chronią bioróżnorodność, przystosowując się do zmian klimatycznych i łagodząc ich skutki – na wzór Paktu Mediolańskiego z 2015 roku.⁷

Na rolę miast w budowaniu zrównoważonych, zdrowych i sprawiedliwych systemów produkcji żywności wskazuje Komisja Europejska⁸, a jako przykład działań możliwych do podjęcia wskazuje się opracowanie polityki żywnościowej zorientowanej na społeczność oraz promującej zrównoważoną produkcję żywności i ograniczanie odpadów.

Na sposób produkowania żywności i odżywiania wpływa szereg rozwiązań i ustaleń, które dotyczą również miast, np:

- jadłospis stołówek szkolnych,
- żywnościowe strategie marketingowe,
- rola organizacji charytatywnych w przekazywaniu nieskonsumowanej żywności potrzebującym,
- kampanie edukujące o zdrowym żywieniu i inne.

Z góry dziękuję.

Marta Bejnar-Bejnarowicz

⁵ Tilman D, Clark M, Williams DR, Kimmel K, Polasky S, Packer C. Future threats to biodiversity and pathways to their prevention. Nature. 2017.

⁶ Springmann M, Clark M, Mason-D'Croz D, Wiebe K, Bodirsky BL, Lassaletta L et al. Options for keeping the food system within environmental limits. Nature. 2018.

⁷ www.milanurbanfoodpolicypact.org

⁸ Rola miast w budowaniu zrównoważonych, zdrowych i sprawiedliwych systemów produkcji żywności